

Já to nejsem

Rožnov, Střítež: 11.12.2016

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: Žalm 115

Text: J 1, 19 – 28

Toto je svědectví Janovo, když k němu Židé z Jeruzaléma poslali kněze a levity, aby se ho otázali: "Kdo jsi?" Nic nepopřel a otevřeně vyznal: "Já nejsem Mesiáš." Znovu se ho zeptali: "Jak to tedy je? Jsi Eliáš?" Řekl: "Nejsem." "Jsi ten Prorok?" Odpověděl: "Ne." Řekli mu tedy: "Kdo jsi? Ať můžeme přinést odpověď těm, kdo nás poslali. Za koho se sám pokládáš?" Řekl: "Jsem hlas volajícího na poušti: Urovňte cestu Páně - jak řekl prorok Izaiáš." Ti vyslaní byli z řad farizeů. Otázali se ho: "Proč tedy křtíš, když nejsi ani Mesiáš ani Eliáš ani ten Prorok?" Jan jim odpověděl: "Já křtím vodou. Uprostřed vás stojí, koho vy neznáte - ten, který přichází za mnou; jemu nejsem boden ani rozpárat řemínek u jeho obuvi." To se stalo v Betanii, na druhém břehu Jordánu, kde Jan křtil.

Je třetí adventní neděle. Vánoce už pomalu klepou na dveře. Jako přípravu na slavení Vánoc jsem vybral text z Janova evangelia z 1. kapitoly, kde je psáno: Toto je svědectví Janovo, když k němu Židé z Jeruzaléma poslali kněze a levity, aby se ho otázali: "Kdo jsi?" Jan byl výrazná kazatelská postava. Šly za ním zástupy. Dokonce vzbudil pozornost u čelních představitelů židovského náboženství. A ti posílají za Janem jakousi komisi, která má zjistit, co je zač. Ježíš v této chvíli zatím ještě není na scéně. Ještě zůstává v ústraní. Od evangelisty se dozvídáme, že Ježíš přijde až zítra, až druhého dne, jak čteme ve 29. verši. I Jan vlastně teprve čeká na jeho příchod. Proto je Jan v této chvíli přirozeně výraznější postavou než dosud neznámý Ježíš. A tak se kněží obracejí s otázkou na Jana: „Kdo jsi?“

Bratři a sestry, my jsme na tom podobně jako Jan Křtitel. Také my očekáváme druhý příchod Ježíše Krista, který zatím zůstává skrytý. Přirozeně jsme my jako církev na světě patrnější a pozornost se tedy soustřeďuje spíše na nás. A naším úkolem je vydávat o Kristu svědectví podobně jako Jan. Máme ukazovat na Krista. A teď si dejme veliký pozor. Podívejte se, v jakém náramném pokušení se Jan ocitl. Lidé kolem něho očekávají nějakého Mesiáše, který spasí svět, někoho, kdo bude jako dávný Eliáš konat zázraky, někoho, kdo jako veliký prorok zjeví Boží vůli. A v tomto očekávání se Jan ocitá uprostřed pozornosti skrze oficiální delegaci přímo z centra náboženského života. Pokládají mu otázku: „Kdo jsi?“ A Jan je ve velikém pokušení říci: „Ano, konečně jste kápli na toho pravého. Já jsem ten Bohem poslaný, a když půjdete za mnou, budete spaseni. Já jsem ten pravý Mesiáš.“ Ale nic takového v Bibli o Janu Křtiteli nečteme. Naopak se dozvídáme, že otevřeně vyznal: „Já nejsem Mesiáš.“ Nepopřel své pravé určení, totiž že je pouhým připravovatelem cesty pro příchod pravého Mesiáše. Ale tím to pokušení neskončilo. Kněží a levité mu navrhnou možnosti, za koho by se mohl Jan vydávat. Zeptali se ho znovu: „Jak to tedy je? Jsi Eliáš?“ A Jan opět odolal a nepřisvojil si ani tento titul. Řekl: „Nejsem.“ Řekli mu tedy potřetí: Jsi ten Prorok? Odpověděl: „Ne!“ Tak trochu to připomíná Ježíšovo trojí pokušení na poušti. Janu Křtiteli kněží nabízejí známé a očekávané tituly ze Starého zákona. Něco, čím by si ho mohli zaškatulkovat, zařadit a podle tohoto předobrazu posuzovat. Úplně stejně to dělají lidé s církví. Lidé mají svoji představu o církvi, o křesťanech, i o farářích. Vědí přesně: církev má vypadat starobyle, má být pěkně zalezlá v kostele, má být spolkem pobožných babiček a farář má být směšně důstojný starý pán se staromódními názory. Tak to někteří lidé od nás očekávají a chtějí, protože pak nás mohou snáze odmítnout a říci, že to není nic pro ně. Podle necírkevních lidí máme být takoví, jaké jsou jejich předsudky o církvi, aby se jim potvrdilo, že církev už je tu zbytečná. A když církev taková není, tak je to přirozeně rozčiluje.

Jan Křtitel ale odmítá naplňovat lidské představy a předsudky. Odmítá se stylizovat do role, kterou mu přisoudí lidé. I my jako církev jsme v pokušení přizpůsobit své slavení Vánoc požadavkům lidí, kteří chtějí být uspokojeni ve své touze prožít si ty své romantické Vánoce, tu svoji vánoční náladu, chtějí slyšet ty své oblíbené písně, chtějí mít všechno v těch škatulkách, jaké si pro své vánoční zvyky za svůj život vytvořili. A možná, že i pro nás samotné jsou tyto věci příliš důležité, než abychom dokázali i bez nich prožít vánoční radost. Jsme s Vánocemi spokojeni teprve tehdy, když máme kolem sebe tu tradiční vánoční idylu. Ale svědecký postoj Jana Křtitele nám připomíná, abychom si i my dali pozor a nepodléhali klamu. Vše, co se kolem Vánoc děje, může být sice krásné, ale má to smysl jedině tenkrát, když to ukazuje na pravého Spasitele, na pravého Krista. Bez něho to vše pozbývá smyslu. A tak když lidé o svátcích houfně míří do kostelů a hledají nějakou tu vánoční idylu, tak my musíme chtít nechtě vyznat podobně, jako Jan Křtitel: Je nám líto, ale vašim představám

nemůžeme sloužit. Nemůžeme svým slavením vánoc nahradit to, co přináší pouze Ježíš. Jan řekl: Já jsem pouhý hlas. To jediné je na mě důležité. Že vyřizuji Boží slovo. Dokonce hlas ani není vidět. Hlas není postava, osoba, není to člověk. Hlas je určité sdělení. Sdělení, mající jasný obsah, který se dá nějak uchopit a pojmout. Tedy to, co ten hlas říká. Jestliže Jan sám sebe pokládá za pouhý hlas, pak to znamená: Moje osoba není důležitá. Je jedno, kdo jsem já, důležité je to, co říkám.

Pro nás to, bratři a sestry, znamená, že ani my si nesmíme hrát na spasitele. Ani naše svědectví víry nesmí ukazovat na nás. Na naše lidské dílo. Ono se často říká, že máme svědčit svým životem a svými skutky. Ale když poutáme pozornost na sebe, tak je někde nějaká chyba. Máme přece vydávat svědectví o Kristu a ne o sobě. Naše svědectví životem a skutky neznamena, abychom ukazovali na sebe, jak jsme dobří, ale naopak jak je Bůh dobrý, když přijímá dokonce i nás, takové hříšníky, jako jsme my, takové lumpy, kteří nedovedou žít vzorně. Jan vyznal: Na mě nehleďte. Já to nejsem, kdo vás může spasit. Já křtím vodou, ale už nemohu nikoho pokřtít v Duchu svatém. Nemohu nikoho naplnit Duchem, nemohu způsobit, aby na někoho sestoupil Duch svatý. To je Kristovo dílo. V tom nemůžeme Krista zastupovat. Nikdo se nemůže stát jakýmsi Kristovým náměstkem. A přitom by se někteří docela rádi v tom angažovali. Možná je nám trapné, ukazovat místo našich skvělých výkonů, programů a projektů pouze malé bezbranné betlémské děťátko v jeslích, na které už stejně málokdo věří. Rádi bychom převzali iniciativu a nahradili tu Boží bezbrannost a skrytost nějakou naší velkolepou kampaní. Nějak to vylepšit. Jenomže, bratři a sestry, my nejsme a nikdy nebudeme těmi, kdo zapalují lidská srdce ohněm Ducha svatého. I kdybychom měli mezi sebou ty nejohnivější kazatele. My jsme vždy jen u-kazatelé na Krista. I ta dětská vánoční slavnost za týden má ukazovat na něco a na někoho jiného než na ty kouzelné dětičky, jak roztomile žvatlají své role. Já vím, je to těžké. Ale když Duch svatý zavane, tak se to podaří i navzdory naší urputné snaze strhnout pozornost na sebe. Ale stejně tak i navzdory našim neúspěchům a selháním.

Možná si někdo klade otázku, proč se tedy snažíme dělat všelijaké velkolepé akce, divadla, tábory a já nevím co ještě. Proč taková snaha, když nakonec stejně nezáleží na nás, ale na Božím Duchu? I Jana Křtitele se tak ptali: "Proč tedy křtíš, když nejsi ani Mesiáš ani Eliáš ani ten Prorok?" Jan jim odpověděl: Já křtím vodou. Uprostřed vás stojí, koho vy neznáte - ten, který přichází za mnou; jemu nejsem hoden ani rozvázat řemínek u jeho obuvi. To co dělá Jan, je jen příprava cesty pro někoho mnohem většího. A všechno, co církev ve jménu Kristově dělá, je jen jakousi přípravou, urovnáváním cesty někomu, kdo pak přijde, jenom škrtně a celé to zapálí svým Duchem. I na našich bohoslužbách a slavení stolu Páně je ze všeho nejdůležitější, že je mezi námi Kristus. To je důležitější než kdo, jak a proč zrovna slouží.

A tak my se máme v prvé řadě zvědavě ptát po Ježíši. Kdo že je to ten Pán, o kterém se tu káže. Kde ho mohu najít. Jak v něho mohu uvěřit. Jak mi může pomoci. Jak se s ním mám setkat. A jaký vůbec je? Bratři a sestry, jste zvědaví na Ježíše? Vyptáváte se na něho? Toužíte dychtivě slyšet něco o Ježíši Kristu? Nebo nám jde o něco jiného? Jan Křtitel o sobě jasně prohlásil: Já to nejsem. Já nejsem důležitý, důležitý je ten, o kom vám přináším zvěst. A vy si, bratři a sestry, sami odpovězte na to, co všechno není na Vánocích to důležité. O čem všem můžeme s klidem prohlásit: V tom to není. V tom spásu nehledejme. I mudrci se spletli, a hledali Mesiáše v královském paláci. Ale nakonec přece jen do Betléma trefili. Když se budeme soustředit na to důležité, co Vánoce přinášejí, tak to je nakonec úžasně osvobozující! Pak nebudeme závislí na tom, jestli se nám podařilo navodit tu správnou vánoční idylu, pak nás nemohou o vánoční radost připravit nepodstatné věci či nějaké formální nedostatky.

Bratři a sestry, je třetí adventní neděle. Vánoce už klepou na dveře. Tak jsem to řekl na začátku. Ale teď už vím, že je to jinak. Za dveřmi nejsou Vánoce, ale Kristus. Ten klepe na dveře a čeká, až mu otevřeme. Mnozí si děláme starosti, jak co nejlépe oslavit a prožít Vánoce. Ale nakonec můžeme zcela s klidnou myslí říci: Čert vem Vánoce, my se hlavně chceme setkat s Kristem!

Přímluvná modlitba: *Pane náš, Ježíš Kriste, přijď a proměňuj nás k obrazu svému. Lidem nepokojným a rozštěkaným dej svůj pravý a hluboký pokoj. Lidem dezorientovaným ukaž pravé hodnoty tvého království. Lidem samolibým ukaž, čím si mohou nechat od tebe posloužit. Lidem smutným vlej do srdce svou radost. Lidem zavrženým zjev svou lásku. Nemilosrdným dej zakusit své milosrdenství. Zklamaným dodej naději. Nám všem hříšným dej své odpuštění. Amen.*